

SAYI:53 | AYLIK EDEBİYAT KÜLTÜR VE SANAT DERGİSİ | ŞUBAT 2026

KÜPEŞTE

K A L E M E V E K İ T A B A T U T U N A N L A R A

BAŞLARKEN

“Kalemle yazmayı öğreten O'dur.”

Alak Suresi/4.Ayet

Kaleme ve kitaba tutunanlara, diyerek çıktık yola. Çünkü biliyorduk kalemin ve kitabın önemini. Hakkını vermeye çalıştık her yazdığımız metinde. İstedik ki kalemimizden dökülenler en azından bir kişinin kalbine dokunsun. Karşılık bulsun, yürekten çıkan kelimeler kalem vesilesiyle okuyanların yüreğinde. Her şeyin modası geçer, zamanın acımasız süzgecinde. Bugün beğendiklerimizden birkaç sene ya da ay sonra, vazgeçeriz hiç gözümüze hoş gelmemişcesine. Ama kalem öyle mi? İnsanoğlu hiçbir an koparmamış kalemle olan bağı. Hatta hâkim; darağacına gönderdiği mahkûmun hükmünü, kalemini kırarak göstermiş. Melekler de görünmez kalemleriyle yazmıyor mu kulun günahını, sevabını? Özellikle yazmayı seven için çok şey ifade eder. Sözlük manasından öte anlamlar barındırır içinde. Kimi gün bir minaredir gökyüzüne yazılar yazdıran, kimi gün de bebeğin işaret parmağıdır varlığıyla ailesine şükür duaları ettiren.

Yine tutunduk kaleme ve bu defa satırlarımızda onu anlattık.

Sürçü lisân ettiyse affola. Yeni sayımızda, sağlıklı tekrar buluşabilmek temennisiyle keyifli okumalar.

Hanife Artar Yalçın

KÜPEŞTE

Kaleme ve Kitaba Tutunanlara

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Hanife Artar Yalçın

YAZI İŞLERİ SORUMLUSU

Reyhan Karakabak Yılmaz

EDİTÖRLER

Demet Yıldız

Reyhan Karakabak Yılmaz

Esmâ Beyza Güleç

Hanife Artar Yalçın

YAZARLAR

Esmâ Beyza Güleç

Demet Yıldız

Nazife Yalçın Selçuk

Hanife Artar Yalçın

Serpil Özlem Uçar

Aslıhan Göksu

MİSAFİR YAZARLAR

Mehmet Ayhan

Eda Nur Bişken

Nezahat Yüce

Çiğdem Yılmaz

Yasemin Şahin

Betül İzgöer Öztürk

Mehmet Dedeoğlu

Ayşe Saliha Emon

GRAFİK VE MİZANPAJ

Fatma Nur Özdemir

SOSYAL MEDYA

Hanife Artar Yalçın

MEVSİMLERDEN SONBAHAR

Mevsimlerden sonbahar,
Söz söyleme vakti değil.
Ömür işte, kısalıyor her ân;
Ne uzundur ne kısa — kararındadır karar.

Şu gördüğün kevn-ü mekân,
Kimine göre geniş, kimine göre dar.
Genişlik de darlık da ufkundadır;
Aslında her şey kararındadır karar.

Her şey ölçüsünde, nizamında.
Her hâlin yazılmış Levh-i Mahfuz'unda.
Sen bile "ahsen-i takvîm"sin;
Ama her gün nefsinlesin, nefsinle...

Kederin de hüznün de tasan da
Dünya dediğin gölge hayatın da,
Seccadeye bıraktığın gözyaşların da
Tartılır terazide mahşer gününde.

Sana gelince ey rûh-u revân,
Senden önce göçersem her ân,
İsimsiz olsun benim mezar;
Mahzun olma, dağılma sakın bir ân.

Gurbetin biter, gelirsin bir gün;
Cennetin kapısında beklerim o gün.
İlk günkü gibi, ilk heyecanla
İşte o ân cenneti yaşarım rûh-u revân'la.

DERDA -2- (İSTİKAMET)

Çiçekler açacak bahçemizde
Bahar çiçekleri
Sonbahara bile bahar diyeceğiz
Malum, son yakışmaz bize.

Alkışlar daha gür duyulacak
Tebriklerin ardı arkası kesilmeyecek
Konfetiler havalarda uçuşup
Bu kez balonlar bizim için göğü renklendirecek

"Bir gel desen, gelirim"le başlayan tüm temenniler gerçekleşecek
Havada kalmış eller, beklenenle kenetlenecek
Trenler umuda yürürken
İnanmak her şeyin önüne geçecek

Yarım kalan mektuplar tamamlanacak
Gözyaşları sevinçten akacak
Yollar ışığa kavuşup
Filmler mutlu sonla bitecek.

Göreceğiz
Bekleyin
Yakındır...

NAZİFE YALÇIN SELÇUK

GECE MAVİSİ

İlk divit kalemim... Kalbimden, aklımdan geçenleri sıcacık bir bağla aktardığım dostum. Düşüncelerimin ete kemiğe bürünmüş hâli çünkü bir ucu mürekkebe bir ucu bana bağlı. Onu elime aldığımda yazı yazmakla kalmam; fikrimi, düşüncemi, duygularımı mühürlerim. İçimdeki denizin metcezirlerini dinginleştirir, bana özgürlüğün kapılarını açar ve konunun nerede sonuçlandığını kestiremem. Hayatımdaki kalabalıkta, derin bir soluk almamı sağlar. Sizlere içimdeki denizlerden kaleme sarılışımı, tutunuşumu anlatacağım ve her nereadayseniz veya her ne yapıyor olursanız olun, bugün sizlerden diviti benimle beraber tutmanızı isteyeceğim.

Derinlerde düşlediğim, büyüdükçe büyüttüğüm belki de oldukça çocukça ve çok saf bir şeye sahiptim. Öyle havalandırdı ki beni, hayali bile mutlu ederdi. İçimde; bir gündüz düşünün içinde gerçek ile hayali ayırt etmek istemeyen, gerçeği reddeden bir çocuk vardı. İşte o çocuğun eline gümüş, parlak ve eşsiz hışırtısı olan bir mücevher geçti. "Hışırtılı mücevher mi olur?" demeyin. Onun olduğu dünyanın sınırları yoktu. O mücevheri öyle güzel sevdi ki sorun sevgide değildi. Kendinden çok sevdi. Sanırım küçük bedeni o kocaman kalbi ile ne yapacağını şaşırdı. Baktı ona, evirdi çevirdi, içini döktü onunla. Kendine yeni dünyalar kurdu, içinde kendine ait bir hayat yeşertti. Onu mutlu eden bu dünyayı çok sevdi, bırakmak istemedi. Mürekkebi bittikçe uzattı minicik elleriyle, bende mürekkebini tekrar tekrar doldurdum.

Küçüçüktü haznesi. Bir daha bir daha doldurayım derken, döküldü mürekkep, her yer gece mavisine boyandı. O şaşkınlığı atlatınca temizlemeye çabaladım. Ama çabaladıkça daha çok dağıttım. "Olsun," dedim içimden, içimdeki çocuk da "Bir şey olmaz ki yeniden doldurursun. Sonra sıkışıp kaldığımız bu gerçeklikten uzaklaşırız kendi gerçekliğimize," dedi. Elimden geldiği kadar temizledim her yeri ama izleri kaldı tabii. Beklemek istemedik ikimiz de ve hemen kalan mürekkeple doldurdum. Her satırda yeniden doğacak hayallerimizi yazmaya başlayacaktık ama nedense olmadı, kalem bir türlü yazmadı. "Bilmem ki," dedim "Kurumuş içinde". Oysa ben her zaman mürekkepten ziyade duygu doldururdum içine. Duygular kurur muydu?

Ne tuhaf o an anladım. İçimde ki ocuk hâlâ gece mavisine bulanmış elleriyle, sessizce bana bakıyordu. “Hadi!” der gibiydi “Bir daha dene.” Temizlemek için ne kadar uğraşsam da bozmuştum, akmıyordu m¼rekkep. Kalem bir kelime yazmadı ama ben içimde bin kelime s¼yledim. ocuksa hâlâ bir k¼şede bekliyordu yeniden sevmeyi, yeniden inanılmayı, o d¼nyanın içine bir kere daha dalmayı. Bazen içimde bir yerlerde m¼rekkebe uzanan ellerini hissediyorum. Sanki eksik kalan yerden, silinmeyen izlerin ¼st¼ne tekrar yazacak gibi geliyor. M¼rekkebi kuru, biraz kırık, biraz mavi lekeler içinde.

EDA NUR BİŞKEN

EYLÜL'DEN DÖKÜLENLER

Sonbahar. Eylül'ün 8'i. Sessiz bir pazar sabahı, erken saatler...

Sonbaharın renkleriyle boyanmış ağaçların yapraklarında tatlı bir rüzgâr esintisi var. Hz. Süleyman'ın emrindeki müjdecî rüzgârlardan birinin esintisi gibi. Eylülün güzelliği kalbimi usulca çalıyor kurumuş yapraklara inat yeşil kalanlara takılıyor gözlerim. Hangisi olduğunu göremediğim, kaldırıma yakın ağaçlardan birinden kuru bir yaprak dönerek düşüyor. Çıkardığı ses, sessizliğin esir aldığı sabahın ilk nidâsı gibi. Sesin zihnimdeki yankısıyla ürperiyorum. Görür görmez istemsizce yüzümü çeviriyorum. "Henüz bu bahar can bulmuştu oysa!" diye sızlanan iç sesimle tabiatın doğal akışına direnir gibiyim. Bir son ümitsizliğinden doğacakların zihnimde uzayıp gitmemesi için bu vakitleri heder etmekten vazgeçiyorum.

Soğuduğunu fark ettiğim çayımı tazeleyip, sandalyemi balkon demirlerine iyice yaklaştırarak yudumluyorum. Gözlerim kapalı, saksıdaki limon ağacından kopardığım iki yaprağın rayihasıyla tazeliyorum nefesimi. Derinden oh çektiren kokum bu. Limon ağacının bendeki yeri hep ayrıdır. İlk kez şahit olunan bir güzellik gibi her defasında beni tazeleyişine şükrettiriyor yine. Derken birkaç aydır aşına olduğum manzaramdan geçen yıla uzanıyor düşüncelerim. Güzellikleri sıralamak istiyorum sabahıma. Yine aynı vakitlerdi. Balkonumun önüne serilmiş Marmara'nın kâh dingin kâh coşkun dalgalarını şimdi yüzlerce kilometre uzaktan, onlarca ağacın yaprakları arasından anımsıyorum. Burada yapraklar düşerken orada dalgalar kıyıya vurmaya devam ediyordu. Gülümseyerek iç geçiriyorum. Sırtımı sıvazlayan bir anne gibi, evime dolan dalga seslerinin etkisiyle geçmişti nice günler geceler. Yabancı olarak atandığım o şehirde, bağına basmıştı evimin önüne serilen deniz. Uzaktan bir masal şehri gibi denizin ardındaki İstanbul'un ışıltılarını izleyerek hayranlık içinde uyuyakaldığım o ilk gece gelir en çok aklıma. Gurbetin ağrısına şifa en fazla bu kadar güzel olabilirdi. Okul dönüşlerinde yolumu gözleyen kedim camın önünde arada bir süzülen martılara dikkat kesilirdi. Onlara doğru atlayıp yakalayabilecekmiş gibi hamleye hazır beklerdi dizlerimde.

Gün doğumundan akşama dek deniz tüm tonlarını güneşin yer değiştirmeleriyle birlikte ışıl ışıl sunardı. Bunca farklı mavi ton kristalleşip dururdu, gözlere sunulan şölen gibi. O bana sunarken ışıltılarını, ben de satırlara dökmek için ilhamlarımı, ahenk dilenirdim yazarken kelimelerden. Telefonuma aldığım her bir karenin birbirinden farklı görüntülerinin sonu gelmeyecek gibiydi. Geçip giden teknelerin arkasında neşeli şarkılar söyler gibi köpüklenen sular. Geceleri, ışıltılı devâsa gemilerin gölgelerinde dans eden yakamozlar. Açılan o ışıklı yoldan yürüyüp gemiye binmeyi hayal eden içimdeki masalsi bir çocuk da bunca güzelliği taçlandıran bir hayâl ile gülümsetirdi. Yorgunluklarımı, biriken işlerimin ağırlığını gemilere yükler, denizde yol alan bir yolcu olurdum.

İkinci çayımı ardından üçüncüsünü bitiriyorum derken, yarım bırakıp son bardağımı şimdi mavi denizden, yeşil yaprağa süzülen renkleri dökmek istiyorum. Yazmalıyım diye kıvraniyorum, hafızamın ebruli izlerinde yine.

Rüzgârın hafifçe, sanki benim için araladığı tül perdemin arasından odama dönüyorum. Rüzgarın tohum taşıyan etkisi geliyor aklıma. Zihnime dökülenleri toparlayıp yerli yerine koymak için masamın başındayım. Hatıralarım odama benden önce gelip dizilmişler, bekliyorlar.

Akma zamanım kağıda... Limon kokuyorken hâlâ parmaklarım, anıları satırların taze dallarına bağlayalım...

Nezahat YÜCE

ÖMRÜN VÂRİSİ

Üzerine yemin edilecek kadar değerli kılan neydi seni? İnsanın unuttuğu; dikkatinin evlere, arabalara, mücevherlere kaydığı bu dönemde seni yeniden gündemimize almamızın gerekliliği vurgulandı. Tekrar tekrar üzerinde düşünmemiz istendi. Su gibi aziz olduğu hâlde, taşıdığı sırlarla mütevazi köşesine çekildi kalem. Gücü ve etkisini, yalnız fark edenler ve emek verenler görebildi. Kimi dönem kılıçla yarıştırdı. Çağlar açıp çağlar kapayan olguların ardındaki sırda, kalem. İnsan ömrünün vârisi, mütevazi yerini her asırda tazeleyerek korudu. Geçmiş neslin en değerli tecrübelerini, bilgi birikimlerini kalem olmasaydı nasıl kayıt altına alırdı insan? Nasıl aktarırdı bir sonraki nesle? Kalem olmasaydı yeni nesil biraz eksik, biraz yarım kalırdı. İnsan ömründeki anlamını ve kıymetini hiç yitirmedi.

Kalem, kelamın somut haliydi. Ete kemiğe bürünmüş bir ruh gibi yeni bir anlam katardı, buluştuğu her yüreğe. O yüzden kalem, iz bırakan demektir. Kan dökmeden fetheden yanı sıra var oldu insan ömrünün en has makamlarında.

Kalem; insana unuttuğunu hatırlatan vefalı bir dost, tecrübeli bir yol arkadaşı, geleceğe armağan edilmiş bir hazine ve amel defteri için kalıcı bir referanstır.

ÇİĞDEM YILMAZ

PENGUEN FU: SİSTEMİ ELEŞTİREN ALEGORİK BİR ANLATI

Bütün sistemler, bütün ideolojiler ve devletler, bireylerin ve toplumların mutluluğunu tesis etmek için vardır. Bu bağlamda devlet düzeni; belli, bazı niteliklere sahip olmalıdır. Bu düzeni inşa etmeye çalışan insanlık tarihi, daima bir arayış içinde olmuştur: Adalet, eşitlik ve güvenliğin olduğu ideal bir devlet ve toplum düzeni arayışı...

Bu arayışın sonunda ortaya çıkan birçok sistem, kimi zaman bireyin özgürlüğünü kısıtlayan, kimi zaman da onu ötekileştiren bir yapıya dönüşmüştür. Peki; bu eleştirel sorgulamayı, çocukların dünyasına hitap eden renkli ve eğlenceli bir hikâyeye yapmak mümkün müdür?

İşte Penguen Fu, tam da bu noktada karşımıza çıkmaktadır. Buzların ve masalsi kahramanların arkasına gizlenmiş olan bu eser, aslında bir tenkit, bir tez ve bir başkaldırının hikâyesi. Başlangıçta bir çocuk kitabı gibi görünen bu metin, sayfalar ilerledikçe okurunu derin bir felsefi ve politik yolculuğa çıkarıyor. Bu yolculukta her bir karakter, her bir renk ve her bir olay; totaliter rejimlerin, propaganda aygıtlarının ve hiyerarşik düzenin birer sembolüne dönüşüyor. Okuyucuyu, masumiyetin ötesinde, sistemin karmaşık labirentlerine doğru davet eden bu eser; çocukların okuma serüveninde bir kilometre taşı olacakmış gibi görünüyor.

Bir İsyanın Edebî Tahlili

Penguen Fu isimli kitabı; alegorik bir üslûba ve özgün bir anlatıma sahip olan, sisteme karşı yaptığı eleştiriler yoluyla siyaset felsefesinin temel konularına değinen bir eser olarak değerlendirmek gerekiyor.

Eşitlik/eşitsizlik- birey/sistem (otorite)- adalet/hukuksuzluk ve özgürlük/baskı çatışmaları üzerine kurulan, yaşanan olayların günümüze yakın bir zamanda Antarktika'da geçtiği ve tanrısal bakış açısıyla okuyucuya aktarılan bu kurmaca metnin, çok derin ve yoğun bir anlatımı bulunuyor ve eser bu açıdan incelendiğinde birçok alt metni bünyesinde barındırıyor.

Sıra dışı bir çocuk kitabı olarak kabul edilebilecek Penguen Fu, karmaşanın ve kaos atmosferinin egemen olduğu bir giriş bölümüyle başlıyor. Yazar Hasan Karaca; bu eğlenceli aksiyonu, kitabın genel havasına da hâkim olan mizahi üslûbuyla birleştirerek çocuk okurun anlatıyı ilgiyle takip etmesine imkân sağlıyor.

Eserde anlatılan olayların başlangıç bölümünün, en popüler spor dalı olan futbol oyunuyla başlaması ve anlatıdaki karakterlerin çocuklar tarafından çok sevilen penguenlerden oluşması, çocuk okurun kitaba karşı olan ilgisinin artmasına olanak tanıyor.

Kitapta her bir objenin ve her bir ayrıntının sembolik bir anlamı bulunuyor. Kitaptaki karakterlerin toplumsal düzeni simgeleyen ve oldukça sevimli ve sosyal canlılar olan penguenlerden seçilmesi ve notalar kullanılarak karakterlere verilen isimlerin matematiksel bir düzeni ifade etmesi, yazarın bu eserden yola çıkarak bir sistem eleştirisi yapacağını ipuçlarını veriyor. Söz konusu esere bu açıdan bakıldığında Penguen Fu'nun bir tenkit ve bir tez kitabı olduğu ve özellikle de faşist ve komünist/sosyalist sistemleri eleştirdiği rahatlıkla söylenebilir.

Penguen Fu'da Geçen Semboller

Mat isimli gemi: Gücü, hiyerarşik düzeni ve devlet aygıtının somutlaşmış hâlini,

Mesaj: Hegomonik arzuyu ve ihtirası,

Ra: İmtiyazlı, seçilmiş, otoriter devlet yöneticilerini,

Renk Öğretisi: Kanun koyucuların subjektif değerlendirmelerle ortaya koyduğu kamu yararını gözetmeyen hukuk metinlerini,

Renkler ve penguenlerin renklere göre sınıflandırılması: Devlet tarafından zümrelere ayrılmış olan ve sınıflar arası geçişkenliğine izin vermeyen ekonomik ve sosyal yapıyı,

Sarı renkli penguenler: Seçilmiş yönetici sınıfı,

Mavi renkli penguenler: Düzeni sağlayan kolluk kuvvetlerini,

Yeşil renkli penguenler: İstihbarat sınıfını,

Kırmızı renkli penguenler: İşçi ve emekçi sınıfı,

Fu, Yo ve Va: Ötekileştirilmiş, ötelenmiş, sistemin dışına itilmiş bireyleri,

Ra'nın çizdiği renk dairesi ve ofsayt kavramı: Devletin yurttaşları için belirlediği ve ihlal edilmesi hâlinde birtakım kanuni müeyyidelerle yurttaşlarını cezalandıracağı özgürlük alanını,

Dürbün: devletin vatandaşını gözetlemek ve kontrol altına almak için kullandığı devlet mekanizmasının aparatlarını,

Mikrofon: Başta medya olmak üzere devletin toplumdaki hâkim düzeni devam ettirmek için yararlandığı propaganda aygıtını,

Kutup ayısı: Devletin varlığını sürdürmek, sistemin idame ettirilmesini sağlamak, yurttaşını korku ve baskı altında tutmak amacıyla yarattığı soyut düşman metaforunu,

Fu: Ötekileştirildiği ve yok sayıldığı için düzene başkaldıran öncü ve cesur bireyleri temsil ediyor.

Sürpriz bir finalle biten, geçtiğimiz yüzyılda devlet yönetimini ele geçiren Avrupa'daki, Ortadoğu'daki ve dünyanın birçok yerindeki diktatörlüklere örtük bir biçimde atıf yapan Penguen Fu; kutsal kitaplara, eski Mısır tarihine, George Orwell'in Hayvan Çiftliği ve 1984 romanına, Jean Jacques Rousseu'nun Toplum Sözleşmesi'ne ve Montesquieu'nun Yasaların Ruhu isimli eserlerine açık göndermelerde bulunuyor.

Penguen Fu Kitabında Okuyucuya Verilmek İstlenen Mesajlar

Totaliter devletler, halkın bir araya gelmesini ve ortak bir güç oluşturmasını istemezler. Penguen Fu kitabında da egemen zümrenin buz hokeyi müsabakaları dışında, penguenleri özellikle bir araya getirmediği görülmektedir; çünkü baskıcı/otoriter yönetimler, halkın birleşmesine ve örgütlenmesine asla izin vermez ama hiçbir devlet ve/veya otorite, örgütlü bir toplumun karşısında duramaz.

Toplumlar, tarih sahnesinde var olduğu ilk günden beri her zaman iyi bir sistem çerçevesinde yaşama ve konforlu bir düzen içinde hayat sürme arzusu içinde olmuştur. Bu beklenti, toplumları bir devlet kurma ve onun çatısı altında huzur ve güven içinde var olmaya ve özgürce yaşama idealine itmiş ve devlet denilen aygıtlar ortaya çıkmıştır.

Devletler toplumun bütün kesimlerinin üzerinde mutabakat ettiği anayasal organizasyonlardır. Esas itibarıyla; insanların adalet, eşitlik ve güvenlik ihtiyacından doğmuş olan devlet, din, dil, ırk, mezhep, etnik köken ve cinsiyet ayrımı gözetmeksizin toplumu oluşturan bütün unsurları kapsamalı; hiçbir zümreyi ötekileştirmemeli, çoğulcu, katılımcı, birleştirici, bütünleştirici, özgürlükçü, eşitlikçi ve demokratik bir yapıya sahip olmalıdır.

Toplumların adalet ve güvenlik gereksinimini karşılamak her devletin aslî görevidir. Devleti ayakta tutan yegâne şey adalettir, devlet gücünü adaletten alır ve adil bir devlet herkesin eşit olarak yaşadığı, en zayıfın en güçlüden hakkını kolayca aldığı en üst yapılardır. İdeal bir devlet, üstünlerin hukukunu değil; hukukun üstünlüğünü benimsemiş olan devlettir. Devlet ve devleti temsil eden yöneticiler, bütün yurttaşlarına karşı eşit mesafede durmalı, onların hak ve özgürlüklerini korumalı, hiçbir zümreye imtiyaz tanımamalı ve devleti evrensel hukuk normlarını esas alarak yönetmelidir.

Bireylerin doğuştan getirmiş olduğu hak ve özgürlükleri anayasayla teminat altına alan, devleti keyfî ve subjektif yorumlarla değil; hukukun üstünlüğüne dayanan ve ortak bir hukuk metni etrafında toplumu yöneten güçlü ve adil bir devlet, ideal bir toplum düzeni yaratacaktır.

Jean Jacques Rousseu'nun Toplum Sözleşmesi isimli eserinde de belirttiği gibi "İnsanlar tarafından onaylanmamış her yasa hükümsüzdür ve geçersizdir, aslında bu yasa bile değildir."

Her hukuk metni adil değildir ve adil olmayan hukuk metinleri, hukuk tarihinin çöplüğünde kaybolup gitmiştir; dolayısıyla kurallar ve yasalar toplumun ruhuyla ve toplumsal beklentilerle örtüşmüyorsa yasalara da ihtiyaç yoktur.

Toplumunu sınıflara ayıran, belli ve ayrıcalıklı bir zümrenin egemen olduğu, toplumu eşitlikçi ve özgürlükçü bir anlayışla idare etmeyen bir devlet; kaotik bir ortamın oluşmasına neden olur. Vatandaş devlet için değil; devlet vatandaş için vardır, yurttaşını öncelemeyen ve adil olmayan her düzen ve her sistem eninde sonunda yıkılmaya mahkûmdur.

Sonuç olarak: Penguen Fu kitabı; çocuk okurda demokrasi bilincinin yerleşmesi, düşünen, eleştiren, sorgulayan, hakkını arayan özgür bireylerin yetişmesi için çocukların aydınlanma serüvenine katkı sağlayacak bir kitap niteliği taşımaktadır. Kitaptaki büyük resme baktığımızda ise yazarın küresel kraliyetçilerin kurmayı arzuladıkları "Tek Dünya Devleti" tehlikesini işaret ettiği dikkatli bir okuyucunun gözünden kaçmamaktadır.

"Ra, kaptan odasında kurduğu düzenin yıkıldığını seyrediyordu." (s.112)

Keyifli okumalar dileğiyle...

MEHMET DEDEOĞLU

GÖNÜL SADÂSİ

Gel ey ruhumun hâmuş mübremini
Hüzn-ü baran mevsimim
Sensiz bulutlar özlemime yoldaş
Yağmurlar içime akıttıklarına cevap
Gel ey ruh-u revanım
Yürüyelim el ele geçici âlemden sonsuzluğa
Demleyelim bir ıhlamur, çalsın plakta şarkımız
Bakışlarımız bayram etsin gözlerimizle,
Gönlümüz konuşsun mûnis sükûnetle
Alalım bir kitap okuyalım birbirimize
Doyuralım benliklerimizi vecdle, muhayyelimizle
Her sözcüğün nağme
Her sözcüğün meftûnumdur.
Figânınla geceler geçiririm
Vuslatın hayalimdir
Elbet gelecek o gün ruh-u mücessem
Yarın olmadan gel, baharım kışa dönmeden gel
Âh u zâra kapılıp enginlerde kaybolmadan gel
Gel ki bütünleşip sonsuzluğa yelken açalım
Gel ki kaderin cilvesinde buluşup huzura erelim
Gel ki yarım kalmışlıklarımız birbirimizde tamamlansın
Bitirelim bu hicran sürgününü
Papatya falına tüketmeyelim nâzenin çiçeğimizi
Gel artık, bitsin bu firak
Vuslata erelim acılarımızla
Gel, gönül sadâm
Sonsuza dek...

DEMET YILDIZ

HORTLAK KIZ

Nenemin cenazesinden beri köye gitmemiştim, bu bayram ziyareti bahane oldu. Çoluk çocuk benimle gelmek istemeyince anamı kattım yanıma çıktım yollara.

Anam büyük şehri sevmesine rağmen kırk senedir o yaşayışa hâlâ alışmamış, şehir keşmekeşinin kirletemediği saflığıyla sevimli cahil bir köylü kadını. Tüm çabalarımıza rağmen her türlü dünyevî bilgiyi reddeden, uhreviyatta da kendince doğru bir düzen tutturmuş hayatından memnun.

Köye yaklaşırken rahmetli babamın “Aha bak, ananızın beni kaçırdığı yer burası,” diye gösterdiği yerden geçiyoruz. Bu da demek oluyor ki, köye ha vardık ha varacağız. Annemi uyandırıyorum “Ana bak babamı kaçırdığın yer.” Anam gülümseyerek uyanıyor, camdan dışarı bakıyor, gözleri buğulanıyor, dalıyor geldiğimiz yoldan daha da uzaklara gidiyor.

Anam gençliğinde tabir-i caizse tam bir erkek Fatma’yymış. Yedi kızın en küçüğü. Meşhurdur, hep bir erkek çocuğu özenilir, olmazsa nasip denir. Dedemle nenem de altı kızın ardından yedincisi de kız olunca vazgeçmişler erkek evlat sevdasından. Allah’ın hikmeti diye de Hikmet koymuşlar adına. Vazgeçmişler vazgeçmesine ama yedinci kızı erkek gibi yetiştirmişler. Anam küçük yaşında çobanlık yapıp davar gütmüş, öküz arabasıyla tarla da sürmüştü. Dedem “Her işi görür benim yiğit kızım,” diye severmiş anamı; neneme de “Evlat ayrılmaz emme bu kız bir başka,” dermiş.

Anamın teyzesiyle eniştesi, köyde tarlayı tombağı satıp, ekmeği peşinde İstanbul’a gidenlerdenmiş. Bayramlarda köye gelir, şöyle de böyle diye İstanbul’u öve öve bitiremezler, köyde biraz fazla kalsalar biz memleketi özledik diye dönerlermiş.

İşte anam onları dinlerken âşık olmuş İstanbul'a. Hep anlatılanları düşünür düşünür, ah çeker, İstanbul'a nasıl gidebilirim; diye düşürmüş ama yollar hep kapalı. Teyzesigiller gitse gidemez çünkü dedem eniştayi pek sevmezmiş.

Mektep, tahsil desen, ilkokul bile yok. Aslında dedem "Altı kızı okutmadım, bu bari okusun," demiş vermiş köy mektebine ama köylüler nenemin aklına girmişler "Aman kız çocuğu okutulur mu, yazmayı öğrenir de oğlanlara mektup atar," demişler. Nenemin söylenmesine dayanamamış dedem, almış okuldan anamı. Anam da üç beş ayda ne öğrendiyse kalmış onunla. Hâsılı İstanbul'a giden yollar kapalı. Kavuşamayan âşıklar gibi yanmış anam İstanbul da İstanbul; genç kız olana kadar da bu yangın hep içinde alevlenmiş durmuş.

Bir gün köye İstanbul'dan bir imam atandığını duymuşlar. İmam daha mektebini bitirmemiş, yazın tâlim yapıp sonbaharda gidecek, denmiş. Anam imamın İstanbullu olduğunu öğrenince pek sevinmiş. Hele bekâr bir talebe olduğunu öğrenince daha görmeden kalbine sevisi düşürmüş. Anam İmamla yaz boyunca hiç karşılaşmamış. Karşılaşmamış karşılaşmasına ama imamı vesile ederek İstanbul'la ilgili ne hayaller kurmuş.

Gel zaman git zaman sonbahar gelmiş. Köy halkı imamı uğurlamış. O sırada yaylada davar güden anam, köyün dışına çıkarken imamı görmüş. Daha önce hiç karşılaşmamalarına rağmen, İstanbullu imam olduğunu bilmiş. Bir cesaretle koşmuş yanına "İmam aga! Beni de götür İstanbul'a," demiş. Koynundaki kimliğini çıkarmış, reşit olduğunu ispat etmiş. Nasip olacak ya, imam boş bulunup "Olur!" deyivermiş.

Babam rahmetli, hayatı boyunca annemin her söylediğine "Olur," dedi. Anamın da hakkı var, hiç olmaz dedirtmedi.

Neyse anam hiç arkasına bakmadan, davar mavar gözü görmeden, yürümüş imamla yani babamla, kimse de onları görmemiş. Önce minibüsle şehre... Şehirde bir dinî nikâh, oradan da koca şehir İstanbul'a.

Anamla babam İstanbul'da mutlu mesut, yalnız köy yasta. Yedinci kız ortalıkta yok, ne dirisi ne ölüsü. Davarlar konuşsa deyiverecek ama yok, kız yok.

Kimi der “Dereye uçmuştur,” kimi der “Çukura düşmüştür,” kimi der “Kurt kapıp kaçmıştır.” Benim en sevdiğim de bu, bir sürü davara bir şey olmamış da kurt anamı kapmış. Köyde anamın mevlidi okunmuş, helvası dağılmış. Yedisi, kırkı, elli ikisi derken, acısı unutulmuş gitmiş.

Aradan üç beş sene geçmiş, ben yeni bebe kucakta. Anamla babam ziyarete diye köye gitmişler. Köye girer girmez bunları köyün delisi görmüş, basmış yaygarayı: “Hortlak kız! Kız hortlamış!” Delidir demişler ne yapsa yeridir. Fakat anamı gören konu komşu akraba başlamış tövbe besmele çekmeye. Bizimkiler dedemin evine varana kadar haber çoktan uçmuş gitmiş. “Hikmet hortlamış,” demişler. Dedemle nenem inanmamış tabii de kapı çalınca bir korku sarmış yüreklerini.

Açmışlar ki kapıyı anam önlerinde dipdiri duruyor, yanında da şu talebe imam. Dedem zeki adam, çözmüş hemen olayı. İçeri geçmiş av tüfeğini kaptığı gibi babama doğru yürümüş, babam tabana kuvvet kaçarken kaba etinden vurulayazmış.

Gürültü patırtı kopunca ben başlamışım ağlamaya. Sesimi duyan dedem tüfeği bırakmış, beni yetim komaya gönlü razı olmamış ama evin avlusuna hortlak görmeye gelen ahalinin önünde eşek sudan gelesiyeye dövmüş babamı. Yorulunca durmuş, yakmış bir sigara. Ne yapsın adam, kızının ölmediğine mi sevinsin, imamla kaçtığına mı üzölsün. Etrafına toplanan köylölere, “Aha bu herif, aha bu eşek herif, bizim talebe imam, benim damadımdır,” demiş. Sonra kızını kucaklamış, beni de öpüp koklayınca sinir minir kalmamış.

Bu olaydandır sölalenin adı hortlaklar. Anam üzerinden uydurulmuş, köye has hikayeler ve hurafeler var. Anamın davarlarını buldukları yeri Hortladı Kız Yaylası deyip sürölere oraya götürmezler. Kaza kudret oralara ayak basan, ölünce hortlamamak için üç gün oruç tutar, iki aç doyurur, bir yetim giydirir; yayladaki yalnız ağaca çul, çaput bağlanır.

Hortladı Kız Yaylası'nı da geçtikten sonra, köye giriyoruz. Küçükken geldiğimizde köy daha bir kalabalık, daha bir neşeliydi sanki. Şimdi pek kimse kalmamış.

Gerçi bizim hortlaklar sülalesinden şehre göçen az ama ahrete göçen epey fazla. Dedem, ardından nenem, büyük teyzem, ortanca teyzelerimden ikisi... Öbür teyzelerim sağ ama geldiğimiz hiçbir zaman bir arada göremedim. Ya biri biriyle kūs ya öbürü ikisine kūs falan filan. Hepsiyle arası iyi olan bir anam var herhalde o da uzakta olduğundan...

Köyün delisi piri fani olmuş, delilikle velilik arasında gidip geliyor. Arabadan inerken yanımıza geliyor: "Hortlak kız! Kız hortlamış!"

Anam gülümsüyor, delinin sırtını sıvazlıyor. Dedemden yâdigar evin avlusuna giriyoruz.

AYŞE SALİHA EMON

DÜZTARLA KÖYÜ

Havadaki nemli toprağın kokusunu aldığınızda, barajın taşkın sularının açtığı oyukları da gördüğünüzde köye yaklaştığınızı anlarsınız. Sınırları cetvelle çizilmiş gibi hizalı topraklarından adını alan Düztarla Köyü'ne. Baraj kıyılarını duvar misali saran uzun sazlıklar, akşam vakitlerinde sivrisineklerin oradan oraya uçuştugu bataklıklara bekçilik eder. Biraz daha yola devam ederseniz o nemli koku, lavantaya bırakır yerini. Dağlara, zirvedeki kayalıklara kadar buram buram yayılan rayiha unutulmaz, hafızanın başköşesine yerleşir. İyisiyle kötüsüyle, çocukluk anılarımı sarıp sarmalayıp saklar.

Şehirden ayrılıp gitmek istememiştim oraya. Minibüsün camından dışarı bile bakamıyordum. Kentin gürültüsü azaldıkça, içimdeki huzursuzluk artıyordu. Kötü anılarımı hortlatan o keskin toprak kokusunu alıyordum. Babamın toprağa gömüldüğü gün de aldığım bataklık kokusunu... Ön tekerlekten savrulan toprak parçaları rüzgârla havalanıyor, cama çarparak bana sesleniyordu. "Git, git, git!" İstemeyerek geldiğim bu yerde, çocukluğumun bir parçası hapsolacaktı. Ana oğul köye vardığımızda yaz gelmiş, sarı sıcaklar çökmüştü. Gökyüzünde bir beyaz bulut bile görünmüyordu. Meydanda, dallarından fışkıran iri yaprakları kurumaya yüz tutmuş yaşlı çınar ağacından başka bir yeşillik yoktu. Toprakla iş birliği yapan rüzgâr; şimdi de damarları kurumuş, kemikleri çıkmış bir el gibi görünen yapraklarla ensemden tutup yakalamak ister gibiydi. Yaprakların hışırtısında da aynı şeyi duyuyordum. "Giiit, giit, giiiiiit!" Ne toprak ne rüzgâr ne de çınar beni köyde istiyordu. Pısıp kalmıştım, sadece yere bakıyordum. Biri hızla adımlarla gelip tam önümüzde durdu. "Satı Bacı, hoş gelmişsin. Büyümüş oğlan maşallah, aynı babası" dedi anneme. "Hoş gördük Halil Emmi, büyüdü ya büyüdü, kaderi benzemesin."

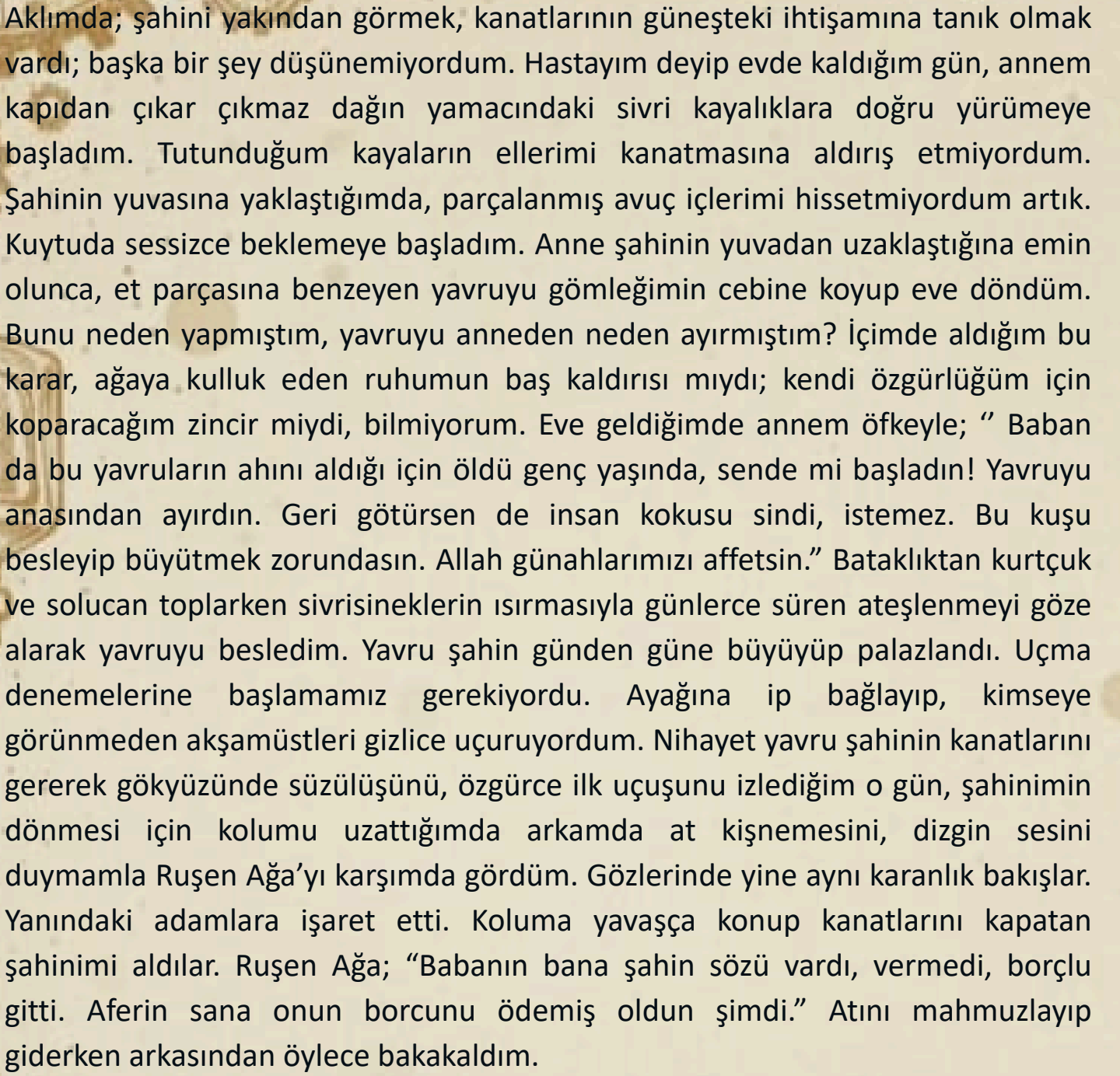
Sessizlik oldu. "Rahmetliden sonra elde avuçta bir şey kalmadı emmi, köyümüzden başka gidecek yerimiz mi var, Ruşen Ağa'nın tarlalarında ırgatlık yapayım dedim son çare." Gözümü yerden ayırmadan onları dinliyordum. " İyi düşünmüşsün, Rüstem'in emanetisiniz siz bize. Ağa da ortada bırakmaz sizi merak etmeyin, konuşurum münasip zamanda, anlatırım halinizi. Nerede kalacaksınız?"

“ Biz gelmeyeli babadan kalma iki göz damımız yıkılmış, öyle dediler.” Annem de yere baktı yine sustu. Halil Emmi, “Eh neredeyse on yıl oldu. İnsanoğlu affeder, ama evler unutulmayı affetmez. İçinde yaşanmış izler kayboldukça, ev sessizliğe bürünür duvarlarına sinen sesleri unuttur, dökülmeye başlar.” “Doğru söylersin Halil Emmi.”

“ Satı Bacı, Allah darda kalanı ortada bırakmaz, gelin hele başınızı sokacağınız bir yer bulalım önce.” Sivri taşları ayağımıza batan dar sokağı geçtikten sonra çeşmenin ilerisinde, ahırdan bozma odaya geldik. Tavanından samanların sarktığı odanın dört duvarına bakıp gözlerimi anneme çevirdim. “İdare edeceğiz oğul, elden başka ne gelir?” O odada gözüme hoş gelen tek şey, penceredeki sarı perdenin üstündeki yeşil yapraklı pembe lalelerdi. Annem kollarını sıvadı, tozlu kilimi, iki yorganı dışarı çıkarıp havalandırdı, yere su serpip süpürdü. Akşam olduğunda tertemiz odamızda somunumuzdan çıkarttığımız yufka ekmeğimizi yiyorduk. Ayaklarımızın altında artık ait olduğumuz yerin toprağı vardı.

Sabah, gök gürültüsü gibi yankılanan sesle uyandım. Yatağımdan fırlayıp pencereye koştum. Ruşen Ağa; deri çizmeleri, elinde kırbacıyla atını bir ileri bir geri gezdiriyor, kahyaya emirler veriyordu. Annem, işçileri düzene sokması için emrettiğini duyunca giyitlerimi telaşla getirdi. Hızlı hızlı gömleğimin düğmelerini ilikleyip üstümü başımı hazır etti. Sokağı çarçabuk geçip meydandaki kalabalığın arasına biz de karıştık. Ruşen Ağa'nın gözleri, karanlık kuyular kadar derin ve soğuk bakıyordu. Karşısındakinin içini delip geçiyordu. Köylüler onun adını duyduklarında bile ürperir, boyunlarını eğerdiler. Zamanla tanıdıkça nasıl biri olduğunu daha iyi anlamıştım. Babasından kalma tarlalarla yetinmez, civar köylerdeki arazileri ele geçirmek için fırsat kollayıp en zayıf anlarını beklerdi. Başkalarının acısı onun zaferi olurdu.

İşçilerle geldiğimiz tarlalarda bodur çalılardaki iri, mor-siyah böğürtlenler sabah güneşi altında mücevherler gibi parlıyordu. Böğürtlenleri toplamak maharet isterdi. Toplarken acımasız dikenleri; ellerimi, kollarımı kanatıyordu. Yanımda çalışanlar da hata yapmaktan ve ağanın gazabına uğramaktan, en az benim kadar korkuyorlardı. İşini iyi yapmayanları köyden kovmakla yetinmeyip civar köylere haber salar, yersiz yurtsuz kalması için elinden geleni yapardı. Böğürtlenleri toplarken bir gözüm karşı dağın kayalıklarındaydı hep. Tıpkı babam gibi. Sonunda beklediğim oldu. Uzaklardan bir şahinin oraya doğru uçtuğunu gördüm. Tarlaya her gelişimde şahinin peşine düşme isteğı içimde karşı konulmaz bir hâl alıyordu.

Aklımda; şahini yakından görmek, kanatlarının güneşteki ihtişamına tanık olmak vardı; başka bir şey düşünemiyordum. Hastayım deyip evde kaldığım gün, annem kapıdan çıkar çıkmaz dağın yamacındaki sivri kayalıklara doğru yürümeye başladım. Tutduğum kayaların ellerimi kanatmasına aldırış etmiyordum. Şahinin yuvasına yaklaştığımda, parçalanmış avuç içlerimi hissetmiyordum artık. Kuytuda sessizce beklemeye başladım. Anne şahinin yuvadan uzaklaştığına emin olunca, et parçasına benzeyen yavruyu gömleğimin cebine koyup eve döndüm. Bunu neden yapmıştım, yavruyu anneden neden ayırmıştım? İçimde aldığım bu karar, ağaya kulluk eden ruhumun baş kaldırısı mıydı; kendi özgürlüğüm için koparacağım zincir miydi, bilmiyorum. Eve geldiğimde annem öfkeyle; “ Baban da bu yavruların ahını aldığı için öldü genç yaşında, sende mi başladın! Yavruyu anasından ayırdın. Geri götürsen de insan kokusu sindi, istemez. Bu kuşu besleyip büyütme zorundasın. Allah günahlarımızı affetsin.” Bataklıktan kurtçuk ve solucan toplarken sivrisineklerin ısırmasıyla günlerce süren ateşlenmeyi göze alarak yavruyu besledim. Yavru şahin günden güne büyüyüp palazlandı. Uçma denemelerine başlamamız gerekiyordu. Ayağına ip bağlayıp, kimseye görünmeden akşamüstleri gizlice uçuruyordum. Nihayet yavru şahinin kanatlarını gererek gökyüzünde süzülüşünü, özgürce ilk uçuşunu izlediğim o gün, şahinin dönmesi için kolumu uzattığımda arkamda at kişnemesini, dizgin sesini duymamla Ruşen Ağa’yı karşımda gördüm. Gözlerinde yine aynı karanlık bakışlar. Yanındaki adamlara işaret etti. Koluma yavaşça konup kanatlarını kapatan şahinimi aldılar. Ruşen Ağa; “Babanın bana şahin sözü vardı, vermedi, borçlu gitti. Aferin sana onun borcunu ödemiş oldun şimdi.” Atını mahmuzlayıp giderken arkasından öylece bakakaldım.

ASLIHAN GÖKSU

MİRAS

Beton merdivenin kaymak gibi cilası hiç bozulmamış. Adımlarımın sesi alçak tavanda yankılanıyor. İnerken son iki basamakta başımı eğiyorum hemen. Tavandaki tepedelen adını hak eden o çıkıntıyı, unutmadım. Bu zorunlu eğilme, gireceğim odanın esrarengiz havasını daha da arttırıyor. Şifasıyla meşhur olmuş türbelerin nane yağıyla karışık hacı misi kokusu, artık burnuma gelmiyor. Odanın türbedarı saydığım anneannemin yokluğu, içimi sızlatıyor. Yıkılmamamaya ant içmiş, tahta kurtlarıyla savaşını yeşil zırhlar giyerek devam ettiren, civanmert Anadolu kapılarından bir kapı karşımdaki. Ferahlık veren açık yeşil rengi, aynısıyla duruyor. Ortası çitalı camı epey tozlanmış. Camı tutan; kurumuş, yer yer dökülmüş macunlarında parmak izlerimiz duruyor. İçerisi görünmesin diye arkadan iki küçük çiviye tutturulmuş ipe geçirilen perde, güvelere yenik düşmüş. Güveler kendi sanatlarını gösterip basma kumaşın çiçeklerini öğütmüşler, yeni bir desen çıkmış ortaya. Belki de odanın tek penceresinin dibinde, mayıs yağmurlarıyla iyice iştahlanmış tabak gibi açmış gülleri, zambakları görüp ulaşamadıkları içindir. Perdedeki çiçeklerle teselli olmuşlar. Var gücümle kilidi açan yassı üçgen demire bastırarak kapıyı itiyorum. Vay! Şak, diye ne kolay açıldı. Çocuklara mı kök söktürürmüştü sadece bu kara, inat kilit. Her şey dağılmış gibi odanın içinde. Zaman bile dağılmış, gözüme değen her eşya kendi yılından sesleniyor, anlatmaya başlıyor. Özlemişler odaya gelenlerle sohbeti. Kafamın içinde birbiriyle yarışan seslerini susturuyorum. Tamam şimdi her şey yerli yerinde artık. Şu köşede iç içe konmuş kalaylı siniler var. İstiflenmiş onca eşyanın, çuvalların arasında çarpıp devirdiğimizde çıkan ses çınlıyor kulağımda. Kireç badanası rutubetten yer yer dökülmüş, duvara dayalı tahta hamur teknesi örümceklerin mekânı olmuş. Her yıl için yeniden yaptıkları ağları saysam odanın kimsesizlik yılları çıkar ortaya. Tam karşımda duran anneannemin gelin sandığı. Kızıl kahve dana derisiyle kaplı kapağı sapasağlam duruyor. Enine boyuna kafes örgüsüyle üzerine geçirilmiş metal şeritlerle bezenmiş. Ustasının ince zevkini haykıran sandık, burada olmayı hak etmiyor. Ceviz gardırop alınca ipek mendillere, tel kırma işlemeli örtülere, iğne oyalarına veda edip içine konan un çuvalıyla, nohut bulgur keseleriyle yetinmek zorunda kalmış. Yine de vakur duruşundan bir şey kaybetmemiş.

Yanımdaki tel dolapla, kardeş kardeş yaşamaya alışmış çoktan. Kader arkadaşı sayılırlar sonuçta. Bir zamanlar kavurma etleri, turşuları, tulum peynirlerini bozulmadan tertemiz saklarken buzdolabının gelmesiyle çeyiz sandığının yanına komşu olmuş. Boş kavanozlar, boğazı yeşil sırlı güveç, kararmış bakır taslar uykularına onun bağrında devam ediyor. Duvarda asılı çengeller bomboş. Tavandakilerden birinde üzüm hevenklerinin ipleri kalmış. "Beni kurtar," der gibi her adımında alnıma geliyor. Tamam, seni de götüreceğim yanımda. Asıl aradıklarımı bulamadım henüz. Kiler sakinlerinin zayıf halkası tahta dolaba yöneliyorum. Bir ayağı rutubete yenilmiş, romatizmadan eğilmiş yaşlılar gibi duvara kaykılmış kalmış. Gıcırdayan kapaklarını yavaşça açıyorum. En kıymetlileri de kapıvermiş gözü açık. Zaten asıl kirli çıkılar kendini habire acındıran tiplerdir. Ortasından ikiye kırılmış acı kahve fincanını atmadığın için sana müteşekkirim annee. Kintsugi onu hayata döndürecek, üzerindeki altın yıldız yaprakların zarif kıvrımları ışıkta dans edecek yine. Porselen tepsiyi de buldum. Ah, etrafını çeviren işlemeli tenekesi, kulpları çürümüş. Neyse onun da bir çaresi vardır. Seni bırakmam merak etme.

Şu işe bakın! Küçük şişe koleksiyonumuz atılmamış. Minik parfüm şişeleri, ilaç şişeleri, Rum evlerinden kalma avuç içi kadar küçük yassı şişe bile duruyor. Etiketinin rengi solmuş ama yaş aldıkça güzelleşen kadın gibi gösterişinden bir şey kaybetmemiş.

Doğrulup son kez etrafıma bakıyorum. Duvarda asılı Nazilli sepetini de kurcalayıp vedalaşacağım odayla. Sepet ihtiyarlığını ilan eden çatlaklarıyla elimde kalıyor. "Burada yaşadım, burada öleyim," der gibi. İki muhasebe defteri, üç beş kalem, sararmış iki kitap. Biri Yüzbaşı Volkan öbürü Tenten. Sayfaları çevirince çıkan toz, gün ışığında peri tozu serpmiş gibi ortalığa saçılıyor. Siz de benimle geliyorsunuz. Defterde neler var sonra bakarım. Pencereden kıpır kıpır yapraklarıyla selam vermeye çalışan ayva ağacına uzaktan sarılıyorum. Çıkma vaktim geldi. Ev yıkılmadan geldiğim için çok mutluyum. Odadan geri geri eğilerek çıkarken son vedamı da etmiş oluyorum. İşçilere sesleniyorum. " Bu odadaki her şeyi kamyona taşıyalım. Ayağı kırık tahta dolabı da tavandan sarkan ipi de. Sepet hariç o gelmek istemiyor."

ESMA BEYZA GÜLEÇ

KELAMDAN ÖTEYE

Eskiden kalemimiz vardı bizim kurşundan
Okkalı sözler yazardık akılları donduran
Kalemin bile şekli değişmiş artık surete takılan
Sözün deęerine değil; gözün deęerine yazılan...

Eskiden kalemimiz vardı bizim kurşundan
Onlar küçüldükçe, büyüdü hayaller cihanı dolaşan
Nice söz değdi temiz sayfalarımıza dudak ısırtan
Nice düşlerimiz vardı yüreğimizde yürek hoplatan

Eskiden kalemimiz vardı bizim kurşundan
Tepesine diş izleri bırakırdık heyecandan
Dudaklar farkında değildi rengin karasından, alından
Lakin tazeydi coşkular, fikrin gizemli yangınından.

Eskiden kalemimiz vardı bizim kurşundan
Şekli değişeli, diş izleri sarmış hayalleri dört bir yandan.
Sirete sırt çevireli eksiliyoruz farkında bile olmadan
Söz dediğin yüreğe deęmeliydi önce, deęmeden kaleme
Şimdi nazara düşmüş ,değmiyor kelamdan öteye.

YASEMİN ŞAHİN

HESAP KİTAP DEFTER

Bir devrimci değilim ağızımın bahanesi yok
Cesaret ile hadsizlik arasında duran merak o ince çizgi.

Bilemedim o ince çizgileri en iyi kim çizer
En ince hesapları, yol eşittir hız çarpı zaman
Tecessüs akar yatağını bulur insanın damarından.

Bana bir defter verseler kırmızı kareli
Tutar elinden gezdiririm, deniz kenarı orman içleri
Bana bir defter verseler içinden ırmaklar akan
Tüm harfleri bir bir denerim geniş zamanlar ummadan.

Çayırlar gezer, çiçek toplar, sayfalara dizerim,
Kim çıkar karşıma orada, hasmım total karınca mi?

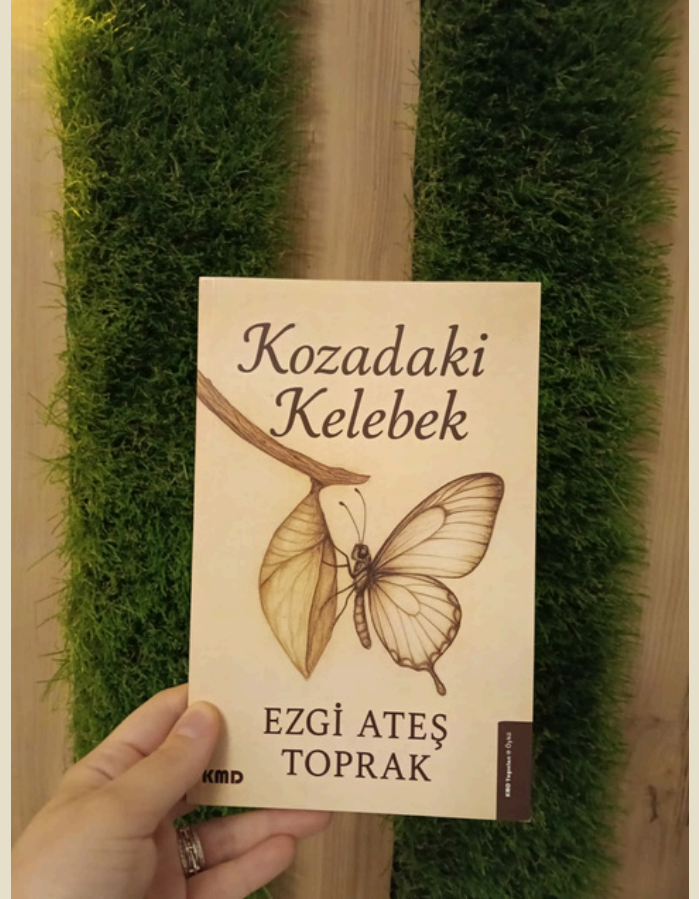
Bu orman içinde gardını düşürmeyen mi kaldı?
Beni bir defterle bıraksalar ben kendimi hep -g-izlerdim
Beni bir benle bıraksalar ben kendimi hiç öldürmezdim
Burada günün bu bölümünde üç günlükse dünya eğer,
Rabbin gülümseyeceği bir dilekçeyi benim yerime yazar mı kiramen katibin?
Rakibinin olmadığı yerde kim çiçek açarmış unuttum.

Mazeret sahibine -ki kalbi burada gözü kapıdadır- anlatan olur mu esatirul
evelin?

Elbette mazur görülür bir baş çeviriş,
ne sen peygambersin ne ben ibn ümmü mektum.

BETÜL İZGÖER ÖZTÜRK

KÜPEŞTE'NİN RENGÂRENK KANATLI KELEBEĞİ EZGİ ATEŞ TOPRAK İLE SÖVLEŞİ

BAZI İNSANLARIN ANLATAÇAKLARI ÇOK OLUR. İÇİNDEN TAŞAN CÜMLELERİ, HAYALLERİ, COŞKULARI, SEVİNÇLERİ VELHASIL TÜM DUYGULARINI KENDİLERİNE SAKLAMAZLAR, KARŞISINA AKTARMAK İSTERLER. ÇEVRELERİNE, ARKADAŞLARINA; HELE DE BİR YAZARSA OKURLARINA, DÜNYAYA... İŞTE EZGİ ATEŞ TOPRAK DA BÖYLE BİRİSİ. BİZLER HER AY EDITÖRLERİMİZE GÖNDERDİĞİ UZUUNN VE SAĞLAM KURGULU ÖYKÜLERİ VE RENGÂRENK KİŞİLİĞİYLE BİLİYORUZ KENDİSİNİ. GEÇEN SENE ÇIKARDIĞI HEPİ TOPU BİR FİKİR ADLI ÇOCUK KİTABININ ARDINDAN, YETİŞKİNLER İÇİN YAZDIĞI ÖYKÜLERİNDEN OLUŞAN KOZADAKİ KELEBEK'İ MAYIS AYINDA YAYINLADI. DERGİMİZ ADINA GURUR VE MUTLULUK DUYDUĞUMUZ KIYMETLİ YAZARIMIZI SİZLERE DE YAKINDAN TANITMAYI AMAÇLADIĞIMIZ SÖVLEŞİMİZE BUYURUN EFENDİM...

1-Sevgili Ezgi, öykülerini iyi bilen okuyucularımıza bir de kendini, kendi cümleleriyle tanıtır mısın?

Ben hayal etmeyi hiç bırakmayan bir anlatıcıyım. Kalabalıkların içinde bile sessizliğin sesini duyan, kalemiyle dünyasını kuran bir çocuğun büyümüş hâliyim belki de. Dışarıdan bakıldığında bir öğretmenim, anneyim, yazarım... Ama içimde, hâlâ ilkokul sıralarında defter kenarına hayalî kahramanlar çizen o küçük kız çocuğu oturur. Hayatın küçük çatlaklarından sızan hikâyeleri toplamayı severim; çünkü kırılan yerlerden ışık sızar derler ya, ben de o ışığı cümlelere dönüştürür, okuyucuyla buluştururum. Psikoloji, edebiyat, mitoloji ve masal terapisi, ruhumun dokusunu oluşturan dört ana dildir. Yazarken hem kendimi hem hayatı anlamaya çalışırım. Kalbimle düşündüğüm, aklımla hayal kurduğum, çocuklarla güldüğüm bir ömrüm var.

2-Öğrenme ve keşfetme meraklısı ruhunu, rengârenk kişiliğini ve enerjini arkadaşların olarak takdir ediyoruz. Günlük hayatında iş ve sorumluluklar arasında eğitime, hobilere, yazıya nasıl vakit ayırıyorsun? Bizimle paylaşır mısın?

Hayat, elimde tutmaya çalıştığım renkli bir uçurtma gibi. Bir yandan öğretmenlik, bir yandan annelik, bir yandan yazarlık... Küçük bir çocuğum olduğu için günlerim tahterevallili gibi: Bugün bir ucu ağır basarsa, yarın öteki ucuna yaslanıyorum. Bazen çok yorulduğum da oluyor ama açıkçası sakın bir yaşam bana göre değil. Ben bu yoğunluğun içinde çoğalıyorum, bu kalabalıkta kendi sesimi buluyorum.

"Keşke benden bir tane daha olsaydı!" dediğim zamanlar çok. Ama sonra Peter H. Reynolds'ın "Benden Bir Tane Daha Olsa" kitabı gelir aklıma, vazgeçerim bu dilekten. Çünkü biliyorum ki zaman genişlemese bile niyet genişleyebilir.

Ev işleriyle ilgilenirken kulaklıkla eğitim dinlerim, parka giderken sesli kitap eşlik eder bana. Yazmak ya da notlarımı toplamak içinse sabahın en berrak saatlerini seçerim. Gözler henüz açılmamışken, dünya sessizliğe bürünmüşken, saat 5'te kalkar yazıya sarılırım. Yazmak benim için boş zaman işi değil; su içmek, nefes almak gibi bir ihtiyaç.

Ve elbette bu dengeyi sağlayabilmemde ailemin büyük desteği var. Başta eşim olmak üzere, oğlumla ilgilenerek bana zaman kazandıran anneme, babama, anneanneme ve kayınvalideme gönülden teşekkür ederim. Onların varlığı, benim görünmeyen kanatlarım.

3-Hayal gücünü ve kalemini besleyenleri sormak istiyorum.

Yalnızlık. Ama gürültülü bir yalnızlık bu. İçimde onlarca karakter konuşuyor, rüyamda simgeler dolaşiyor, çocukluğumun kokusu yastığıma siniyor. Bir yokuşun sonunda ansızın açılan bir manzara, yaşlı bir kadının elindeki poşet, bir öğrencimin bakışı, oğlumun kurduğu hayali bir cümle... Hepsi benim hayal çemberimin taşları. Ayrıca sessizliğin içindeki sesleri duyabilmek... En çok da orası besliyor beni.

Bir de okuduğum kitaplar ve aldığım eğitimler... Dolmadan taşamayacağımı üniversite sıralarında anlamıştım. Hiçbir zaman boş konuşmayı veya içi dolu olmayan söylemleri seven biri olmadım. O sebeple bir şey konuşabilmek için konuşmak istediğim konuyu bilmem gerektiğinden hep okudum ve eğitim almaya yöneldim. Yeni bilgiler yeni meraklara ve o yeni meraklar da yeni kitap ve eğitimlere sürükledi beni. Bu yolculuk böyle devam etti ve hâlen etmekte. Öte yandan öğrendiklerim hayal dünyama zenginleştirdi ve yepyeni hayaller kurmama vesile oldu. Bu hayaller hep aklımda kalamazdı, kaleme, kâğıda döküldü.

Hayal kurmak ilk adımdı, okumak ikinci adım. Yazmak üçüncü adımdı, yazıyı edebîleştirmek ve kurguyu güçlendirebilmek ise dördüncü adım. Bu dördüncü adımı ise dergide yazarak beslemeye başladım ve hâlen devam ediyorum. Küpeşte, benim için bir yazı okulu oldu âdetâ. Kalemimin zamanla daha da kuvvetlenmesini sağladı. Bu vesileyle de buradan dergimiz ekibinden Hanife YALÇIN'a, Esmâ Beyza GÜLEÇ'e, Reyhan YILMAZ'a sevgilerimi sunuyorum. Tabii en başta da bu dergi ekibine katılmama vesile olan sen Özlem Ablacığım... Sana ayrıca minnettarım. Seni çok seviyorum.

4-Ben de seni çok seviyorum Canım Ezgiciğim... O senin zaten içinde olan cevherdi, çıkmasına vesile oldum yalnızca. Pekâlâ, kendine edebiyat yolcuğunda örnek aldığın kalemler kimlerdir?

Hiçbir kalemi direkt olarak örnek almadım. Ben farklı türlerde yazmayı sevdiğim için hangi türde yazacaksam o türün ustalarını okuyup, ilhamı kendi dilimde yağdırmayı tercih ettim. Ruhumda iz bırakan kurmaca metin yazarlarını soruyorsan aklıma ilk gelen isimleri şöyle sıralayabilirim; Peyami Safa, Ahmet Ümit, Agatha Christie, Sir Arthur Conan Doyle, Edgar Allan Poe, Jane Austen, Tuğba Coşkuner, Şermin Yaşar, Tess Gerritsen, Celil Öker, Camilla Lackberg, Miyase Sertbarut, Peter H. Reynolds, Roger Hargreaves, Ayşegül Dede ve daha niceleri... Bu sözünü ettiğim ve daha bahsedemediğim birçok yazar, çok derin izler bıraktılar yüreğimde. Ben de o izlerin ışığında kendi yolumu çizmeye odaklanıyorum. Çünkü yazarın kendi ayak izini oluşturması gerektiğine inanıyorum. Amacım yıllar sonra hâlâ sevilerek okunan bir yazar olmak, tıpkı bizim Reşat Nuri'nin, Çalılıkuşu'nu hayranlıkla okuduğumuz gibi.

Kurmaca metinlerin yanı sıra çokça kişisel gelişim ve alan kitapları da okuyorum. Onlar da kalemini besliyor illaki ama onları burada tek tek anmak yerine, içime kattıkları zenginlikle yetinmeyi seçiyorum.

4-Ben de seni çok seviyorum Canım Ezgiciğim... O senin zaten içinde olan cevherdi, çıkmasına vesile oldum yalnızca. Pekâlâ, kendine edebiyat yolcuğunda örnek aldığın kalemler kimlerdir?

Hiçbir kalemi direkt olarak örnek almadım. Ben farklı türlerde yazmayı sevdiğim için hangi türde yazacağsam o türün ustalarını okuyup, ilhamı kendi dilimde yoğurmayı tercih ettim. Ruhumda iz bırakan kurmaca metin yazarlarını soruyorsan aklıma ilk gelen isimleri şöyle sıralayabilirim; Peyami Safa, Ahmet Ümit, Agatha Christie, Sir Arthur Conan Doyle, Edgar Allan Poe, Jane Austen, Tuğba Coşkuner, Şermin Yaşar, Tess Gerritsen, Celil Öker, Camilla Lackberg, Miyase Sertbarut, Peter H. Reynolds, Roger Hargreaves, Ayşegül Dede ve daha niceleri... Bu sözünü ettiğim ve daha bahsedemediğim birçok yazar, çok derin izler bıraktılar yüreğimde. Ben de o izlerin ışığında kendi yolumu çizmeye odaklanıyorum. Çünkü yazarın kendi ayak izini oluşturması gerektiğine inanıyorum. Amacım yıllar sonra hâlâ sevilerek okunan bir yazar olmak, tıpkı bizim Reşat Nuri'nin, Çalığışu'nu hayranlıkla okuduğumuz gibi.

Kurmaca metinlerin yanı sıra çokça kişisel gelişim ve alan kitapları da okuyorum. Onlar da kalemimi besliyor illaki ama onları burada tek tek anmak yerine, içime kattıkları zenginlikle yetinmeyi seçiyorum.

5-Farklı türlerde yazmayı ve sınırlarını keşfetmeyi seviyorsun. Özellikle bir dönem polisiye yazmayı sürdürdün. Sormak isterim; neden polisiye?

Polisiye, hayatın bilinmeyen yönlerini deşmeye çok uygun bir tür. Her karakterin bir sırrı vardır orada. Her olay bir başka olayın gölgesini taşır. Bu çok ilgimi çekiyor. Ayrıca polisiye, gerçeklerle hayal gücünü sentezlemek için harika bir alan. İçine psikolojiyi, toplumsal sorunları ve hatta metafiziği bile katabiliyorsun. Bir hikâyeyi sadece "Kim yaptı?" sorusuyla değil, "Neden yaptı?" sorusuyla da örmek, beni cezbediyor. Polisiye bu sorulara izin veriyor. Gerçekle hayali, mantıkla sezgiyi, suçla vicdanı aynı potada eritiyor. Böylelikle polisiye, bana insan ruhunun labirentlerinde dolaşma izni veriyor. Kurbanı bulmaktan çok, katilin aynasındaki çatlağa bakmak istiyorum. Her dosya bir iç hesaplaşma, her ipucu bir psikolojik düğüm benim için.

Üstelik ülkemizde güçlü, muhafazakâr değerleri taşıyan bir polis karakterin eksikliğini hissettim. Ben dini yok saymadan ve değerlerimize de vurgular yapan eserler ortaya koymaya çalışıyorum. Amacım direkt İslami metinler yazmak değil ama genelde bir Müslüman'a yakışır eserler ortaya koymak derdindeyim. Ahmet Ümit'in kitaplarını okurken bu amacıma yönelik bir karakter oluşturduğum ve derginin bazı sayılarında da o karakterin başkahraman olduğu öyküler kaleme aldım. Ahmet Ümit'in Nevzat Başkomiser'i gibi, ben de kendi yolumda Feza Deniz'i yazdım. İnançla, vicdanla, ahlakla şekillenmiş bir komiser... Onunla çok yolum var daha. İnşallah okurlar da Feza Deniz'i benim kadar sever. Rabbim hepimizin yolunu açık eylesin.

6-Edebiyat yolculuğunun senin için anlamını ve bu yolculukta varmak istediğin noktayı bizlerle paylaşır mısın?

Edebiyat benim için hem bir sığınak hem de bir meydan okuma. Bazen kendime, bazen hayata... Yazmak, içimdeki kelebeği serbest bırakmak gibi. Bu varışı olmayan bir yolculuk. Yolun kendisi benim için kutsal. Her yazdığım metin, kendime attığım bir pusula gibi. Edebiyatla kendimi arıyor, başkalarını buluyorum. Belki bir okuyucunun kalbine düşmek, belki bir çocuğun hayalinde yankılanmak... Evet, bir yankı arıyorum aslında. Kalbimden dökülen kelimelerin başka bir kalpte anlam bulmasını... Ama asıl amacım: "İyi ki biri bunu yazmış," dedirtebilecek bir cümleyi bir gün yazabilmek. Bir yere varmak değil, okuyucularımın kalbine dokunmak istiyorum. Ve eğer bir gün; bir çocuk ya da bir yetişkin, benim satırlarımla kendi içini aydınlatırsa, işte o zaman kendimi başarılı sayarım.

7-Sevgili Ezgiciğim, her yazarımıza yönelttiğimiz sorumuzu sana da sormak isterim; hayattaki küpeşten nedir?

Küpeşte... En çok da denize bakarken sarıldığım yerdir benim için. Hayatta ise bu görev edebiyata âit. Ne zaman düşecek gibi olsam, bir cümle tutar beni. Ne zaman savrulsam, bir karakter omuz verir. Yazmak benim hayattaki küpeştem... "Bir gün bile yazamazsam eksik hissederim," dediğim o defterdir. Bir kâğıt parçası, bir kurşun kalem... Elimden düşmesin diye tutduğum değil, elimle tuttuğum bir denge noktası. Bazen oğlumun gözlerindeki umut olur o küpeşte, bazen gece yarısı annemin sesi gibi gelen bir dua... Ama en çok da içimdeki çocuk olur. Dizlerini deniz suyuna sokmuş, hayattan korkan ama bir cümleyle yeniden cesaret bulan o küçük Ezgi. İşte o, benim küpeştem. Düşmemek için değil, düşsem de anlamak ve yeniden kalkmak için tutduğum yer. Canım Ezgi; samimiyetin ve o rengarenk dünyanı bizlere açtığın için çok teşekkür ediyoruz. Asıl ben bu güzel ve derinlikli sorular için çok teşekkür ediyorum.

Serpil Özlem UÇAR

